

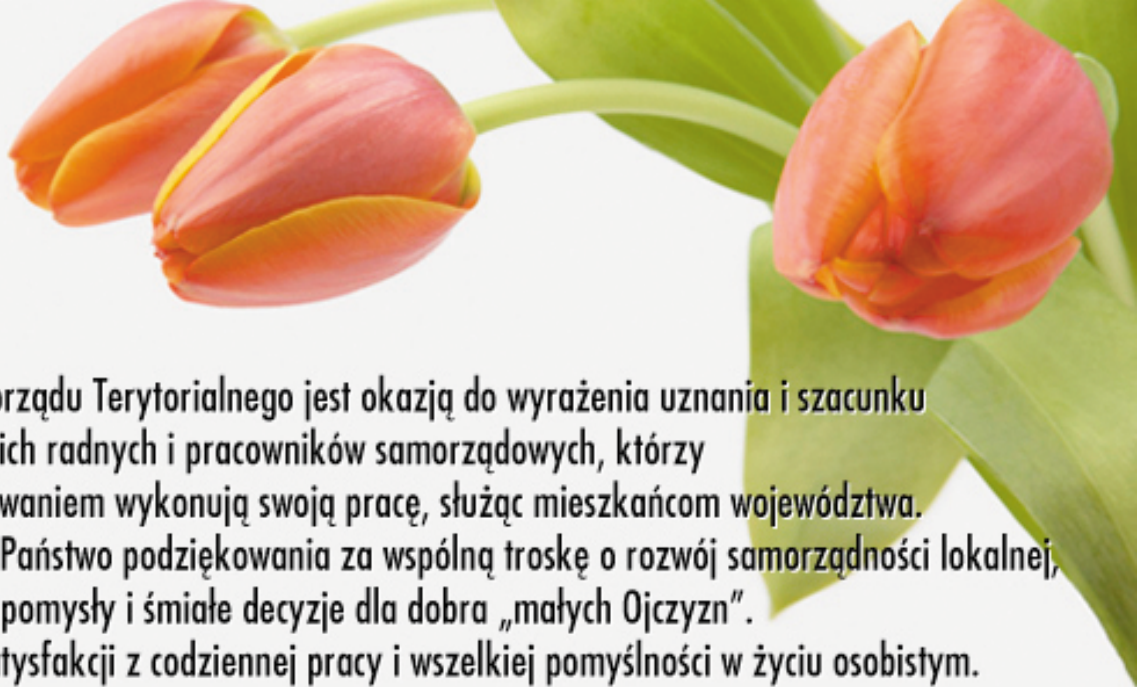
NASZ *Region*

Nr 5 (113) / 2016

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

Dzień Samorządu Terytorialnego jest okazją do wyrażenia uznania i szacunku dla wszystkich radnych i pracowników samorządowych, którzy z zaangażowaniem wykonują swoją pracę, służąc mieszkańcom województwa. Przyjmijcie Państwo podziękowania za wspólną troskę o rozwój samorządności lokalnej, za ciekawe pomysły i śmiałe decyzje dla dobra „małych Ojczyzn”. Życzymy satysfakcji z codziennej pracy i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Arkadiusz Bąk
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Świętokrzyskiego

Adam Jarubas
Marszałek
Województwa Świętokrzyskiego

Z Unią na plus

1 maja minęło 12 lat polskiego członkostwa w Unii Europejskiej. Mimo różnych problemów – gospodarczych i imigracyjnych – jakich w ostatnim czasie doświadcza UE - bilans naszej obecności w Unii jest jednoznacznie pozytywny. Takie jest też odczucie ponad 80 procent polskich obywateli – mówi Adam Jarubas, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego.

- Mija właśnie 12 lat polskiej obecności w strukturach Unii Europejskiej. Jaki jest pańskim zdaniem bilans zysków i strat?

Adam Jarubas, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego: - Bilans wypadł jednoznacznie pozytywnie. Choć oczywiście UE, jako organizm polityczny, boryka się z różnymi problemami – pokazały to ostatnie lata globalnego kryzysu gospodarczego i trwający od miesięcy kryzys imigracyjny. Zwłaszcza ten ostatni ujawnił wewnętrzną niespójność Unii Europejskiej i polityczne podziały. Ale generalnie, w wymiarze gospodarczym i społecznym, podważanie korzyści płynących z naszego członkostwa w UE wydaje się nie tylko całkowicie nieuzasadnione, co absurdalne. Cztery podstawowe filary unijne, czyli swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału, działają stymulująco na polską gospodarkę. A fundusze unijne, które napłynęły do nas w ciągu tych lat,

Adam Jarubas

nie tylko pozwoliły na ogromną poprawę infrastruktury, ale w znaczący sposób stymulowały także rozwój firm. I oba te aspekty dotyczą zarówno kraju, jak i naszego świętokrzyskiego podwórka.

- A trzymając się już tego lokalnego podwórka – o jakich kwotach mówimy?

- Tylko w ciągu pierwszych 10 lat obecności Polski w Unii Europejskiej, Województwo Świętokrzyskie otrzymało 12 mld 225 mln zł unijnej pomocy! Wartość zrealizowanych dzięki unijnej dotacji projektów to ponad 20 miliardów złotych! Na kolejne lata, do 2020 roku Świętokrzyskie otrzymało 5,6 miliarda złotych tylko w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. A przecież do naszej „dyspozycji” są też inne instrumenty finansowe dzielące unijne fundusze, w tym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 czy program Polska Wschódnia dedykowany pięciu polskim województwom, w tym świętokrzyskiemu.

Pieniądze, o których mówimy już zostały zainwestowane w szeroko rozumiany rozwój Ziemi Świętokrzyskiej, a kolejne będą na ten cel wydatkowane. Te inwestycje to zarówno roz-

budowa infrastruktury - budowa wodociągów i kanalizacji, modernizacja dróg, budowa mostów, rozbudowa i doposażenie przedszkoli, szkół, uczelni wyższych i szpitali itd., ale także modernizacja świętokrzyskiego rolnictwa i wzmocnienie regionalnej gospodarki (poprzez inwestycje w przedsiębiorstwach i zakładania własnych firm). To również „inwestycje” wzmacniające „kapitał ludzki” w regionie – rozszerzenie opieki przedszkolnej, dodatkowe zajęcia w szkołach, kursy zawodowe itd. To są korzyści w tym wymiarze regionalnym. Ale przecież jest cała masa pozytywnych aspektów naszej obecności w strukturach UE, które dotyczą

każdego z nas – możliwość swobodnego podróżowania w ramach strefy Schengen, studiowania czy pracy poza granicami kraju.

- To akurat argument, który podawany jest jako „cień” naszego członkostwa w UE...

- Rzeczywiście konsekwencją otwartego rynku pracy jest emigracja zarobkowa ok. 2 milionów Polaków. Pewnie lepiej byłoby, gdyby wszyscy mogli znaleźć dobrą pracę we własnym kraju. Ale czy to źle, że ludzie mają możliwość wyboru, szukania lepiej płatnej pracy, lepszego miejsca dla siebie? Z punktu widzenia państwa taka emigracja, często dobrze wykształconych, mobilnych młodych ludzi, nie

jest dobrym zjawiskiem. Ale myślę, że oni sami chcieliby zachować możliwość wyboru miejsca, gdzie chcą żyć.

- A obawy o utratę tożsamości narodowej? Czy pojawiające się – zwłaszcza ostatnio - opinie o „wtrącanie się Unii w nasze narodowe sprawy”?

- Te, artykułowane zwłaszcza przed akcesją, obawy o utratę tożsamości narodowej, okazały się bezpodstawne. Nic nie zagraża naszej tożsamości narodowej, bo siła Unii Europejskiej, w tym wymiarze kulturowym, polega nie na narzucaniu swoich wzorców kulturowych, ale właśnie na szacunku dla odmienności.

Mimo różnych problemów – gospodarczych i imigracyjnych – jakich w ostatnim czasie doświadcza UE - bilans naszego członkostwa w Unii jest jednoznacznie pozytywny. I takie jest też odczucie ponad 80 procent polskich obywateli. Dlatego jestem przekonany, że musimy budować silną pozycję Polski w Unii Europejskiej, a nie negocjować unijne wartości i ich znaczenie dla rozwoju naszego kraju. Trzeba pamiętać, że mocna pozycja Polski w strukturach UE, to gwarancja bezpieczeństwa dla Polski i Polaków i szansa na kontynuowanie stabilnego rozwoju naszego kraju.

- Dziękuję za rozmowę.

Iwona Sinkiewicz - Potaczała

Rekordowe zainteresowanie przedsiębiorców

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rekordowa liczba 650 wniosków została złożona w pierwszym konkursie dla małych i średnich firm w ramach nowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Przedsiębiorców „skusiło” dofinansowanie – 80 procent wartości projektu!

W konkursach dla przedsiębiorców w poprzednim okresie unijnego finansowania dotacje wynosiły maksymalnie 50 procent. W pierwszym konkursie w ramach nowego RPO (oś priorytetowa 2 „Konkurencyjna gospodarka”, działanie 2.5 „Wsparcie inwestycyjne sektora MSP”) Zarząd Województwa Świętokrzyskiego do dyspozycji świętokrzyskich mikro, małych i średnich firm pozostawił 80 milionów złotych. O dofinansowanie na projekty związane z rozwojem firm mogły ubiegać się przedsiębiorstwa, które w ostatnich trzech latach nie korzystały z pomocy publicznej (de minimis). Pomoc w ramach de minimis wynosi maksymalnie do 200 tys. euro na okres trzech lat, ale nie więcej niż 80 procent wartości projektu. Nabór wniosków trwał od 29 marca do 29 kwietnia br.

- Zainteresowanie przedsiębiorców rzeczywiście jest rekordowe – wpłynęło 650 wniosków.

W poprzednim okresie programowania na jeden konkurs adresowany do firm wpływało ich około 400 – informuje **Marek Szczepanik**, członek Zarządu Województwa. – Dla przedsiębiorców z pewnością kusząca była wysokość dofinansowania, czyli maksymalnie do 80 procent wartości danego projektu. To na pewno wpłynęło na liczbę złożonych wniosków. Spodziewamy się, że część z nich może odpaść w trakcie oceny formalnej, którą właśnie zaczynamy. Zgodnie z przepisami mamy na nią 60 dni.

W Departamencie Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego złożonych zostało 1300 segregatorów z wnioskami – każdy w dwóch egzemplarzach. – Taka jest procedura. Oceny każdego wniosku dokonuje niezależnie od siebie dwóch ekspertów. Czyli jak potocznie mówimy, wniosek oceniany jest przez dwie pary oczu – wyjaśnia

- Zainteresowanie przedsiębiorców jest rekordowe – wpłynęło 650 wniosków – mówi Marek Szczepanik, członek Zarządu Województwa

Stanisław Piskorek, wicedyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W ramach konkursu wsparcie kierowane będzie dla projektów zakładających wprowadzenie nowych produktów i/lub usług, z unowocześnieniem wyposażenia związanego z działalnością gospodarczą, a także dokonujących zasadniczych

zmian procesu produkcyjnego lub zmian w sposobie świadczenia usług za pośrednictwem zakupu zaawansowanych nowych technologii lub w wyniku wdrożenia wyników prac B+R. Projekty powinny charakteryzować się wysokim poziomem innowacyjności oraz zakładać znaczący wzrost zatrudnienia.

Iwona Sinkiewicz - Potaczała

ACATUS popędzi po świętokrzyskich torach

Wicemarszałek województwa świętokrzyskiego Jan Maćkowiak uczestniczył w oficjalnym odebraniu trójczłonowego pojazdu szynowego z napędem elektrycznym ACATUS PLUS, które odbyło się na stacji Skarżysko - Kamienna. Pojazd jest kolejnym nowoczesnym i komfortowym szynobusem, jaki będzie używany na trasach kolejowych województwa świętokrzyskiego. Wyprodukowała go Spółka PESA z Bydgoszczy.

ACATUS PLUS to pojazd o wartości 11 931 000 zł. Jego wnętrze wyposażone jest w 155 komfortowych miejsc siedzących. Jest w pełni dostosowany do przewozu osób niepełnosprawnych z wydzielonymi miejscami do bezpiecznego podróżowania i windą. W pociągu znajdują się też specjalne miejsca do przewożenia rowerów oraz dużych bagaży. Udogodnieniami dla pasażerów są również m.in. klimatyzacja w całym pojeździe, gniazda elektryczne przy fotelach, możliwość korzystania z bezpłatnego bezprzewodowego Internetu czy też zakupu biletu w automacie biletowym. Toalety w pojeździe są przestronne i umożliwiają swobodne korzystanie przez osoby ograniczone ruchowo oraz mają składane stoliki do przewijania niemowląt i dzieci.

Wicemarszałek województwa świętokrzyskiego Jan Maćkowiak uczestniczył w oficjalnym odebraniu tego nowoczesnego składu, wspólnie z dyrektorem Wojewódzkiego Zarządu Transportu Arkadiuszem Kubcem oraz dyrektorem Świętokrzyskiego Oddziału Przewozów Regionalnych Robertem Zaborskim.

- Decyzję o ogłoszeniu przetargu na ten pojazd podjęliśmy, gdy podliczyliśmy wydatki z poprzedniego projektu i okazało się, że mamy możliwość zakupu dodatkowego szynobusu. Bardzo cieszymy się, że tak nowoczesny pojazd będzie woził świętokrzyskich pasażerów. Jest pełen udogodnień dla nich - mówił wicemarszałek **Jan Maćkowiak**, dziękując wszystkim uczestniczącym w realizacji tego przedsięwzięcia, m.in. Annie Grzeli, zastępcy dyrektora

- Nadal analizujemy możliwości zakupu kolejnych nowoczesnych składów - mówił wicemarszałek Jan Maćkowiak

Wnętrze nowego szynobusa

Wojewódzkiego Zarządu Transportu, bezpośrednio nadzorującej projekt.

ACATUS PLUS dołączy do rodziny 6 komfortowych pojazdów trójczłonowych IMPULS produkcji NEWAG S.A., użytkowanych przez pasażerów na terenie województwa świętokrzyskiego od października 2014 roku. Pojazd rozpocznie pracę na pełnej mocy w drugiej połowie maja. Będzie on dedykowany głównie do obsługi połączeń

na trasie Kielce - Sędziszów. Środki na jego zakup pochodzą z dotacji celowej budżetu państwa oraz funduszu kolejowego. Odpowiedzialna za jego utrzymanie będzie spółka Przewozy Regionalne sp. z o.o.

- Będzie to kolejny nowoczesny pojazd, zakupiony przez Województwo Świętokrzyskie. Dzięki takim inwestycjom w ostatnich latach udało nam się niemal podwoić liczbę pasażerów w województwie z 1,4 mln w 2006 roku

do 2,6 mln w 2015 roku. To również znak, że władze województwa właściwie realizują dobrą strategię dotyczącą transportu - dodał **Robert Zaborski**, dyrektor Świętokrzyskiego Oddziału Przewozów Regionalnych.

Jak zdradził wicemarszałek Maćkowiak, trwają analizy dotyczące potrzeb i możliwości zakupu kolejnych składów.

- Na pewno będziemy kupować kolejne pojazdy, chcielibyśmy również zintensyfikować rozkład jazdy, jednak takie decyzje musimy poprzedzić dokładnymi analizami, które właśnie trwają - dodał Jan Maćkowiak.

Nowy pojazd zgodnie z warunkami umowy miał być dostarczony do 29 lutego, jednak z uwagi na opóźnienia producenta, został odebrany 10 maja. Z uwagi na to opóźnienie, ostateczna kwota rozliczenia z producentem będzie pomniejszona o kary nałożone z tytułu nieterminowej dostawy. Wysokość kary sięga około 840 tys. złotych.

Podczas konferencji prasowej towarzyszącej odebraniu składu, marszałek Maćkowiak i dyrektor Zaborski przedstawili zamiar utworzenia nowego połączenia kolejowego Kielce z Sandomierzem na okres wakacyjny. W weekendy kursować mają komfortowe składy, które mają dać możliwość obejrzenia największych atrakcji turystycznych północy regionu.

- Naszym celem jest promocja nie tylko Sandomierza, ale również podróży pociągami - wyjaśnił Jan Maćkowiak.

Szczegóły tego projektu zostaną przedstawione podczas specjalnej konferencji prasowej.

Mateusz Cieśllicki

Coraz więcej producentów tradycyjnej żywności

Sześć kolejnych wniosków o przyznanie członkostwa w Sieci Dziedzictwo Kulinarne oraz cztery wnioski o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych pozytywnie ocenił Zespół Opiniujący ds. Sieci Dziedzictwo Kulinarne. – Zapotrzebowanie na tego rodzaju żywność jest ogromne. Odpowiadamy na oczekiwania społeczne, chcąc promować te produkty nie tylko w województwie świętokrzyskim, ale również poza jego granicami – mówił członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek podczas spotkania, które odbyło się 5 maja br. w Wojewódzkim Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach.

Podczas posiedzenia Zespołu Opiniującego producenci prezentowali swoje produkty, podkreślając, że ubieganie się o ich przyjęcie do Sieci Dziedzictwo Kulinarne to dla nich bardzo ważny krok.

- Produkt tradycyjny potrzebuje zawsze pewnej tradycyjnej oprawy, a członkostwo w Sieci Dziedzictwo Kulinarne jest potwierdzeniem dla konsumenta, że jest to produkt tradycyjny, z naturalnych produktów, bez sztucznych dodatków – mówił **Konrad Zychowicz** z Zakładu Masarskiego Henryka Zychowicz w Daleszycach, który zgłosił wniosek o przyznanie członkostwa w Sieci (szynka z becзки).

- Produkujemy sery oparte na tradycyjnych recepturach mojej babci i ojca, a jednocześnie ciągle się uczymy i rozwijamy. Ta praca daje naprawdę wiele satysfakcji i jest bardzo przyjemna – kontakt z naturą, zwierzętami i oczywiście z człowiekiem, który na końcu tego wszystkiego jest zadowolony – podkreślał **Marcin Kutera** z Koziej Farmy na Zagajach – Gromadzie (producent sera koziego, jogurtu i kefiru).

O przyznanie członkostwa w Sieci Dziedzictwo Kulinarne ubiegają się następujące podmioty: **Kozia Farma na Zagajach** Marcin Kutera (ser kozí, jogurt, kefir), Gromadzie; **Monte Carlo Restauracja** (zalewajka świętokrzyska, żeberko duszone w białej kapuście, comber wieprzowy z gołąbkami sandomierskimi, śledź po kielecku, filet z kaczki w sosie kur-

Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek podkreślał, że tradycyjne świętokrzyskie produkty są promowane poza granicami regionu

kowo-bocznikowym), Kielce; **Henryka Zychowicz Zakład Masarski** (szynka z becčki), Daleszyce; **Gospodarstwo Ogrodnicze Andrzej Chorab** (konfitura z czarnej porzeczki), Słupcza gm. Dwikozy; **Strefa Dobrego Smaku S.C.** (szynka z Broniny), Busko Zdrój; **A&R Robert Wierucki Hotel Europa** (żurek świętokrzyski z kurkami i białą kielbasą, pierś z perliczki marynowana w cydrze w sosie śmietanowym z borowikami i puree cebulowym, kaczka pieczona z jabłkami serwowana z knedlami i burakami zasmażanymi, staropolska gęś faszerowana w nalewce śliwkowej, nadziewany indyk marynowany w wytrawnym winie), Starachowice.

- Podajemy producentom pomocną dłoń, chcąc certyfikować te podmioty. To zdrowe produkty, wysokiej jakości, pochodzące z gospodarstw ekologicznych. Cały nasz wysiłek powinien być skoncentrowany na tym, żeby produkty należące

do Sieci były rozpoznawalne, żeby każdy wiedział, co kryje się pod tym znakiem – podkreślał **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Sieć Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie to część Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarne (ESRDK), której celem jest rozwój rynku żywności wysokiej jakości oraz turystyki kulinarnej poprzez wspieranie lokalnej żywności naturalnej, bezpiecznej i smacznej. Województwo Świętokrzyskie przystąpiło do ESRDK w 2009 roku – stając się jednocześnie właścicielem licencji na użytkowanie znaku towarowego Sieć Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie.

Obecnie Sieć skupia 75 podmiotów: producentów surowców, przetwórców, restauratorów, właścicieli obiektów gastronomiczno-hotelarskich, hurtowych i detalicznych sprzedawców artykułów rolno-spożywczych. Niebawem dołączy

sześć, których wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane.

O przyjęciu nowych członków do Sieci zdecyduje uchwałą Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, a wręczenie certyfikatów nastąpi 19 czerwca br. podczas imprezy „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, która w tym roku odbędzie się w Kielcach obok hurtowni Makro, w której powstaje hala do sprzedaży hurtowej żywności produkowanej przez członków Sieci. Dostępne są tam już produkty spółdzielni mleczarskiej z Jędrzejowa i zakładów mięsnych „Wir” z Łopuszna, a negocjacje prowadzi kolejne 18 podmiotów.

Z kolei o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ubiegają się: **wiejska szynka z Okoła** wytwarzana w Gospodarstwie Rolnym Jerzego i Ewy Walczyków, Okół gm. Bałtów; **bułka pszenna dziabana**, **chleb kielecki pszenno-żytni** i **chleb żytni razowy** – z Piekarni Dobrowolski Kielce. Zaopiniowane pozytywnie cztery wnioski zostaną przesłane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który ostatecznie decyduje o wpisie na Listę.

- Jesteśmy przez to gwarantem dobrej żywności, bo przed uzyskaniem takiego potwierdzenia przechodzimy kontrole. Nie zmieniliśmy żadnej receptury od 1946 roku, czyli od czasu, kiedy nasz dziadek założył piekarnię – podkreślała **Halina Dobrowolska** z Piekarni Dobrowolski w Kielcach.

Joanna Majewska

Renowacja barokowego kościoła i remonty świetlic integrujących mieszkańców - wizyta w Tarłowie

Spotkanie z mieszkańcami i rozmowy o potrzebnych inwestycjach, wizyta w przedszkolu, które stara się o dofinansowanie, odwiedziny u druhów w nowych oraz planowanych do remontu świetlicach strażackich, zwiedzanie zabytkowego, barokowego kościoła, który wymaga kompleksowej renowacji - 9 maja marszałek Adam Jarubas przebywał w Tarłowie w powiecie opatowskim. Razem z dyrektorem Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach Grzegorzem Orawcem zachęcali mieszkańców do korzystania z unijnych funduszy na lata 2014 - 2020.

Na spotkaniu z wójtem Tarłowa Leszkiem Walczykiem, radnymi gminy i powiatu oraz mieszkańcami podsumowano dotacje otrzymane w poprzedniej unijnej perspektywie finansowej. W sumie, gmina otrzymała blisko 8,6 milionów złotych wsparcia na między innymi: remonty parkingów, wyposażenie placów zabaw, częściową renowację kościoła, budowę i remonty świetlic wiejskich i strażackich, skanalizowanie i zwodociągowanie gminy, czy inwestycje drogowe.

- Ani jedno unijne euro nie trafiło z powrotem z naszego regionu do Brukseli. To dobra informacja. A w nowej perspektywie dla województwa świętokrzyskiego mamy do rozdysponowania 5, 5 mld zł. Trzeba skorzystać z tych pieniędzy. Przyznając fundusze zawsze kierujemy się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Grzegorz Orawiec i Adam Jarubas zachęcali mieszkańców Tarłowa do korzystania z unijnych dotacji

ju. Chcemy, żeby każda gmina miała równe szanse w ubieganiu się o wsparcie - mówił **Adam Jarubas**, który wymienił programy oraz działania, z których gmina i jej mieszkańcy mogliby skorzy-

stać. Zachęcał, aby szkoły na terenie gminy dołączyły do programu „Dwujęzyczne Świętokrzyskie”, a przedsiębiorcy aplikowali o pieniądze, dzięki którym mogą rozwijać swoje firmy.

Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Grzegorz Orawiec przedstawił najbliższy harmonogram ogłoszonych konkursów na dotacje w różnych programach. - Jeszcze w maju będą ogłoszone dwa konkursy inwestycyjne. Jeden związany z gospodarką wodno-ściekową, a drugi przeznaczony na wsparcie dla Ochotniczych Straży Pożarnych, które znajdują się w Krajowym Systemie Ratownictwa. Nowa perspektywa ruszyła pełną parą. Skorzystajmy z niej - mówił **Grzegorz Orawiec**.

Marszałek odwiedził przedszkole w Tarłowie, które w nowej perspektywie z projektem „Kolorowe przedszkole” będzie ubiegało się o dotacje na dodatkowe 16 miejsc w placówce dla dzieci z okolicznych miejscowości z terenu gminy.

Panie z Koła Gosodyr Wiejskich w Dorotce starają się o dofinansowanie na doposażenie świetlicy

Odwiedziny u przedszkolaków w Tarłowie

W miejscowości Dorotka panie z Koła Gospodyń Wiejskich oraz strażacy zaprezentowali nową świetlicę strażacką wybudowaną w 2015 roku. Obecnie, gmina będzie starała się o wsparcie na doposażenie świetlicy.

Marszałek odwiedził również wyremontowaną świetlicę w Ciszycy Dolnej oraz planowane do generalnej odbudowy dwie remizy w Czekarzewicach i w Tarłowie.

Gmina w planach ma również odrestaurowanie zabytkowego,

barokowego Kościoła Świętej Trójcy w Tarłowie, wybudowanego przez Zbigniewa Oleśnickiego w latach 1641-1647. W złożonym projekcie o pozyskanie dofinansowania zakłada się odnowienie zewnętrznej elewacji kościoła, re-

nowację głównego ołtarza oraz bocznej „Kaplicy Śmierci”, dostosowanie tarasu widokowego dla turystów oraz wyremontowanie dachu.

Paulina Strojna

Inicjatywa na rzecz budowy obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej

Spotkanie przedstawicieli różnych środowisk, zainteresowanych kontynuacją budowy dalszego odcinka drogi krajowej 73, odbyło się w Starostwie Powiatowym w Kielcach. Jego uczestnicy zdecydowali, że do rządu skierowane zostanie w najbliższym czasie stanowisko wskazujące na konieczność przyspieszenia działań w sprawie tej priorytetowej dla województwa świętokrzyskiego inwestycji oraz zagwarantowania środków finansowych na jej realizację. Inicjatorami spotkania byli członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek i starosta kielecki Michał Godowski, a przybyli na nie m. in. samorządowcy z powiatu kieleckiego i buskiego oraz parlamentarzyści.

W poprzednich latach wybudowany został miejski odcinek drogi 73 Kielce – Morawica, udało się również pozyskać środki finansowe, dzięki którym wykupiono grunty pod inwestycję w części pozamiejskiej, teraz konieczna jest kontynuacja zadania na odcinku pozamiejskim. Jak podkreślali inicjatorzy spotkania, na budowę obwodnicy Morawicy mieszkańcy czekają od 30 lat, kiedy to rozpoczęto zabiegi w sprawie inwestycji. – Zgromadziła nas tutaj troska o dalsze losy tej budowy. Cierpliwość mieszkańców jest mocno nadwyrężona. Często spotykam się, właściwie przy każdej okazji, z pytaniami mieszkańców o budowę tej drogi. Powinien to być priorytet w skali naszego województwa – mówił starosta kielecki **Michał Godowski**. Jak

podkreślał, przedsięwzięcie jest ważne z punktu widzenia rozwoju regionu, ponieważ droga krajowa 73 Wiśniówka – Jasło ma charakter strategiczny i należy do podstawowego układu komunikacyjnego kraju, prowadząc ruch na kierunku północ – południe, pełniąc ważną rolę w ruchu gospodarczym i turystycznym.

Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek przypomniał, że w 2009 roku, dzięki społecznej akcji mieszkańców oraz zaangażowaniu samorządów, udało się zapewnić środki na wykupienie gruntów pod budowę. – Dziś pozostaje kwestia postępowania przygotowawczego i znalezienia środków na kontynuację inwestycji. Należy podkreślić, że dziś na tej drodze korki nie są tylko w godzinach szczytu, tam są korki

Gospodarzem spotkania był starosta kielecki Michał Godowski

stałe, nie wspominając o nadmiernym hałasie i sprawach bezpieczeństwa. Kierowcy, także samochodów ciężarowych, szukają objazdów, żeby włączyć się dalej do ruchu na tej drodze krajowej, co jest potężnym zagrożeniem dla dróg lokalnych. Trudno się dziwić, że mieszkańcy chcą normalnie funkcjonować. To już jest presja społeczna. Musimy zrobić wszystko, by ta inwestycja znalazła finał w 2017 roku – mówił członek Zarządu Województwa **Piotr Żołądek**.

Zaproszony na spotkanie **Krzysztof Strzelczyk**, dyrektor oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Kielcach wyjaśnił, na jakim etapie są przygotowania tej inwestycji. Budowa obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej jest wpisana w rządowy program budowy dróg na lata 2014-26, z przewidywa-

nym terminem realizacji w latach 2017-2022. Obecnie uaktualnienia wymaga wydana w 2007 roku decyzja środowiskowa, a następnie konieczne jest uzyskanie pozwolenia na budowę, co umożliwiłoby w dalszej kolejności rozpoczęcie procedury przetargowej.

– Najwyższa pora, by zrealizować tę bardzo potrzebną drogę. Raport natężenia ruchu z 2015 roku pokazuje, że przejeżdża tędy 20 tysięcy pojazdów na dobę – mówił **Marian Buras**, wójt gminy Morawica.

Uczestnicy spotkania, wśród których byli posłowie **Adam Cyrański** i **Piotr Liroy-Marzec**, uzgodnili, że owocem podjętej inicjatywy będzie wypracowanie wspólnego stanowiska w tej sprawie i przekazanie go do organów centralnych.

J.M.

Zawiązała się inicjatywa na rzecz budowy obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej (w środku członek Zarządu Województwa Piotr Żołądek)

Świetne nowiny dla Suchedniowa. Dofinansowanie zwiększone o ponad 2,8 mln!

Marszałek Adam Jarubas, który 28 kwietnia wziął udział w sesji Rady Miasta Suchedniowa, przekazał suchedniowskiemu radnym decyzję o zwiększeniu dofinansowania dwóch przeprowadzonych w mieście inwestycji. Kwoty dofinansowania budowy infrastruktury osiedli JASNA I i JASNA II, a także rozbudowy Suchedniowskiego Ośrodka Kultury „KUŹNICA” wzrosły łącznie o 2 876 822, 41 złotych. Zwiększenie dotacji jest efektem starań gminy Suchedniów, która z końcem 2015 roku wniosowała w tej sprawie do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. - To dodatkowy zastrzyk gotówki w trudnej sytuacji finansowej, w jakiej gmina Suchedniów się znajduje. Jesteśmy przed uruchomieniem projektów pod kolejną perspektywę finansowania Unii Europejskiej i te pieniądze zainwestujemy jako wkład własny do tych właśnie projektów – nie krył zadowolenia burmistrz Cezary Błach.

Marszałek **Adam Jarubas** poinformował radnych oraz gości biorących udział w sesji Rady Miasta, iż Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pieniądze na zwiększenie dofinansowania obu projektów wygospodarował z oszczędności wynikłych podczas realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013: - Rzadko się zdarza, jeśli chodzi o wykorzystanie środków unijnych, by już na koniec okresu programowania, kiedy dokonujemy swego resume budżetu, wygospodarować takie wsparcie jakie udało się pozyskać gminie Suchedniów. Było to jednak możliwe ze względu na uzyskane oszczędności, które wynikały z przetargów, a także korzystnych przeliczeń kursów euro. Bardzo się cieszę, że mogliśmy pozytywnie odpowiedzieć aż na dwa państwa wnioski. Cieszę się tym bardziej, że Suchedniów znalazł się w gronie kilku gmin, które uzyskały dodatkowe dotacje – mówił marszałek.

Zarząd Województwa zwiększył dofinansowanie dwóch najważniejszych w ostatnich latach, kluczowych dla Suchedniowa inwestycji. Zmodernizowany Suchedniowski Ośrodek Kultury „Kuźnica” został otwarty w listopadzie 2011 roku. Prace remontowo-budowlane trwały dwa lata, a całość inwestycji kosztowała 4 931 664,91 zł. W ramach projektu zagospodarowany został teren działki o

- Prawie 3 miliony złotych to wielka, prawdziwa, realna pomoc. Te środki będą do dyspozycji rady miejskiej - mówił burmistrz Cezary Błach

powierzchni 7779,70 m² oraz rozbudowany budynek SOK. Całkowity koszt tej inwestycji wyniósł 4 931 664 PLN, z czego pierwotna kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyasygnowana przez Samorząd Województwa opiewała na 1 464 799 zł, co stanowiło 37,50% kosztów kwalifikowanych. Jednak jak poinformował marszałek Adam Jarubas, Zarząd Województwa zaproponował zwiększenie tej kwoty do 2 334 044 zł.

Z kolei drugi projekt czyli budowa infrastruktury i ulic osiedli Jasna I i Jasna II był najkosztowniejszą inwestycją, realizowaną w ostatnim dziesięcioleciu w Suchedniowie. Jej całkowity koszt wyniósł aż 12 776 156 zł, a kwota dofinansowania z EFRR 5 099 180 zł. Podobnie jak w przypadku modernizacji Suchedniowskiego

Ośrodka Kultury, także w przypadku tej inwestycji zaistniała możliwość kwoty dofinansowania do 6 849 635 zł (tj. zwiększenie o 2 001 555,65 zł czyli 57,15 % kosztów kwalifikowanych).

Radości ze zwiększenia dotacji dla obu inwestycji na zakończenie okresu unijnego programowania nie krył podczas sesji burmistrz Suchedniowa Cezary Błach podkreślając, że pomoc Zarządu Województwa, ze względu na trudną sytuację budżetową w jakiej gmina Suchedniów się znajduje, ma nieocenione znaczenie.

- Obejmując funkcję burmistrza mocno głowiłem się jak odzyskać zdolność finansową gminy, aby wyrobić zdolność inwestycyjną i zdolność do absorpcji kolejnych środków europejskich, które przed nami stoją i to zadanie wydawało się bardzo trudne. W zeszłym

roku gościliśmy pana, panie marszałku, w tej sali i przedstawialiśmy nasze problemy, oczekiwania, mówiliśmy o problemach naszej gminy, prosząc pana o pomoc. Nie spodziewałem się, że tę pomoc uzyskamy tak szybko. W imieniu wszystkich mieszkańców Suchedniowa, chciałbym gorąco podziękować. Prawie 3 miliony złotych to wielka, prawdziwa, realna pomoc. Te środki, stanowiące uzupełnienie z poprzedniego okresu programowania, będą do dyspozycji rady miejskiej - mówił **Cezary Błach**.

Jak dodał burmistrz, pieniądze te przyczynią się do zwiększenia zdolności inwestycyjnej gminy w projektach planowanych w ramach RPO-WS w perspektywie finansowej 2014-2020. Owe projekty to przede wszystkim budowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków oraz dalsza rewitalizacja gminy i miasta Suchedniów.

Marszałek Adam Jarubas podczas wizyty w Suchedniowie namawiał władze gminy do aplikowania o kolejne środki unijne: - Zapraszam do korzystania z funduszy, które już dzisiaj są dostępne, jak i tych, na które nabory będą dopiero otwierane. Warto z nich skorzystać ponieważ jest to prawdopodobnie ostatni tak duży budżet unijny – zachęcał.

Robert Siwiec

Są pieniądze na drogi lokalne

178 zgłoszonych przez gminy projektów budowy lub modernizacji lokalnych dróg znalazło się na zatwierdzonej przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego liście rankingowej. Do podziału na modernizację dróg lokalnych jest 61 mln 700 tys. złotych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pieniądze dzielone są w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z two-

zeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym in-

westycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Nabór wniosków trwał od 7 grudnia 2015 r. do 15 stycznia 2016 r. W sumie gminy złożyły 230 wniosków, ale po ocenie część z nich odpadła, ponieważ nie spełniały warunków formalnych.

Na zatwierdzonej 11 maja przez Zarząd Województwa liście rankingowej ostatecznie znalazło się 178 zgłoszonych przez gminy projektów. Samorządy ubiegają się o prawie 106 mln złotych dofinansowania, przy całkowitym koszcie planowanych inwestycji na poziomie ponad 167 mln zł.

Tymczasem w tym działaniu do podziału na modernizację dróg lokalnych jest 61,7 mln zł.

- Już dziś widzimy, że są duże oszczędności po przetargach ogłaszanych przez samorządy na te zadania drogowe. Oznacza to, że pieniędzy wystarczy na dofinansowanie większej liczby projektów, niżby to wynikało z obecnego przealiczenia – podkreśla **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa. Jak informuje, umowy z gminami na dofinansowanie projektów modernizacji dróg w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zostaną podpisane do końca maja.

Iwona

Sinkiewicz – Potaczała

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zatwierdził 178 projektów dróg gminnych do modernizacji

100 tysięcy na prace konserwatorskie

Projekt podziału w sumie 100 tysięcy złotych tegorocznych dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, lub roboty budowlane przy świętokrzyskich zabytkach przyjął 11 maja Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Pieniądze mają być wykorzystane na renowację zabytkowych kościołów i kapliczek. Ostatecznego zatwierdzenia podziału funduszy dokonają na najbliższej sesji radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

To w kompetencji Sejmiku Województwa leży coroczny podział pieniędzy zarezerwowanych w budżecie województwa na prace konserwatorskie, restauratorskie, lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, a położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego. W tym roku do podziału jest kwota 100 tysięcy złotych.

Podczas posiedzenia Zarząd Województwa 11 maja przyjął projekt uchwały, który teraz trafi pod obrady sejmiku.

W ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski otwartym naborze wniosków wpłynęło 11 projektów, w większości zgłoszonych przez parafie. Ponieważ jeden z wniosków zawierał błędy formalne, Zarząd zaproponował, by fundusze trafiły do

Pieniądze na konserwację trafią do Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Radoszycach

10 instytucji. Pieniądze przede wszystkim wspomogą prace konserwatorskie w kościołach. Trafią m.in. do Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Radoszycach i

będą przeznaczone na konserwację techniczną ołtarza głównego (dotacja w wysokości 18 tys. zł), do parafii św. Mikołaja w Bejskach na kontynuację prac konserwatorskich przy kamien-

nej dekoracji nagrobka, kopuły, rzeźb, arkad i polichromii w kaplicy Firlejów z 1594 r. (10 tys. zł), a także do Mroczkowa w gminie Bliżyn na zabezpieczenie dachu na zabytkowym kościele pw. Św. Rocha (9 tys. zł).

Zarząd Województwa wnioskuje także, by dotacje z budżetu województwa przekazać Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach (14 tys. zł). Pieniądze mają być przeznaczone na remont rurociągu R3 w zabytkowym Zespole Zakładu Wielkopiecowego w Starachowicach.

Z kolei dzięki dotacji dla Powiatu Pińczowskiego konserwacji poddana zostanie kapliczka słupowa z Chrystusem Frasobliwym w Chrobrzu.

Iwona

Sinkiewicz – Potaczała

Jędrzejów z właściwym kierunkiem rozwoju

Marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas gościł w Jędrzejowie, gdzie odwiedził świetnie prosperujące przedsiębiorstwa, podziwiał efekty inwestycji ze środków unijnych oraz rozmawiał z władzami miasta na temat kolejnych, szczególnie tych mających rozwijać przedsiębiorczość. Podczas wizyty marszałkowi towarzyszyła radna Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Bogusława Wypych.

Marszałek Jarubas rozpoczął swoją wizytę w Jędrzejowie od rozmowy z Burmistrzem Miasta, Marcinem Piszczkiem. Dotyczyła ona planów rozwojowych i inwestycji miasta oraz współpracy z samorządem województwa.

Następnie przyszedł czas na wizytę u bardzo dobrze radzących sobie na rynku przedsiębiorców z terenu Jędrzejowa.

Firma DP CleanTech została założona w 2004 roku i zajmuje się projektowaniem, inżynierią, produkcją oraz przekazaniem do eksploatacji elektrowni wytwarzających energię z odpadów, zapewniając kompletne rozwiązania w zakresie przetwarzania odpadków na czystą energię. Firma zbudowała kilkadziesiąt elektrowni opalanych biomasą i jest światowym liderem czystej energii z biomasy. Zarządzający przedsiębiorstwem przedstawili profil jego działalności oraz oprowadzili marszałka Adama Jarubasa po zakładzie produkcyjnym.

Drugim przedsiębiorstwem była firma Vanstar, która jest producentem oryginalnych

Ważnym punktem wizyty było spotkanie z jędrzejowskimi przedsiębiorcami

elementów układów wydechowych do pojazdów użytkowych. Marszałek miał okazję zobaczyć, jak wygląda ich produkcja oraz porozmawiać z właścicielami firmy na temat jej planów inwestycyjnych.

Burmistrz Marcin Piszczek zaprezentował również plany terenów inwestycyjnych, jakie mają powstać w Jędrzejowie i zachęcać przedsiębiorców do inwestycji.

- Przedsiębiorcy, których dziś odwiedziliśmy, aktywnie pozyskiwali środki zewnętrz-

ne, w tym środki europejskie w ostatniej perspektywie i dziś widać tego efekty. To niezwykle ważne, że te przedsiębiorstwa tak dobrze sobie radzą bowiem przedsiębiorcy rozważający inwestycję tu, biorą pod uwagę również to, że nie przychodzi do pustki, a widzą firmy, które tu funkcjonują i świetnie sobie radzą. Chcemy, aby eksperci zajmujący się promocją zagraniczną odwiedzili te przedsiębiorstwa i abyśmy podjęli współpracę w zakresie promocji zagranicznej bowiem w obu

firmach słyszałem, jak ważne dla nich są takie kontakty. Chęć również pogratulować władzom miasta pomysłu strefy ekonomicznej bowiem firmy, które będą się tu lokalizować, będą mogły liczyć na ulgi związane z przynależnością do niej - podsumował wizytę u jędrzejowskich przedsiębiorców marszałek **Adam Jarubas**.

Efekty prac zrealizowanych na dworcu Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej w Jędrzejowie przedstawiła radna Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Bogusława Wypych, która jest prezesem LGD „Ziemia Jędrzejowska - Gryf”.

- Udało nam się zrealizować inwestycję za milion złotych, w ramach których zbudowaliśmy nowoczesną wiatę kolejki i odnowiliśmy budynek dworca - wyjaśniła **Bogusława Wypych**.

W Centrum Kultury w Jędrzejowie, na którego odnowienie również pozyskane zostały środki zewnętrzne, marszałek Adam Jarubas miał okazję obejrzeć zwycięski projekt renowacji jędrzejowskiego rynku.

Marszałek Jarubas mógł zobaczyć efekty prac przeprowadzonych w parku miejskim

Burmistrz Marcin Piszczek zaprezentował koncepcję przebudowy jędrzejowskiego Rynku

- Dziś istniejące rondo pełni głównie funkcję komunikacyjną, a my chcemy oddać rynek mieszkańcom i przywrócić charakter historyczny tego miejsca, taki który był przez wieki a zatem handlowy i rekreacyjny. Mamy partnerów prywatnych tego projektu i nie chcemy aby była to jedynie inwestycja budowlana, ale również gospodarza - mówił o projekcie burmistrz Jędrzejowa, **Marcin Piszczek**.

Podczas wizyty zaprezentowane zostały także efekty rewitalizacji terenu wokół zalewu i przyległych obszarów rekreacyj-

nych w Jędrzejowie. Szacunkowa wartość projektu wynosiła ponad 5,8 mln złotych, z czego dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego wyniosło 3,5 mln złotych.

W ramach inwestycji powstały zrewitalizowany zbiornik wodny, zaplecze gastronomiczne, zaplecze socjalne, place zabaw, skate park czy scena, a zatem wszystko co ma stworzyć warunki do relaksu i aktywnego wypoczynku.

- Nie miałem wcześniej okazji aby zagłębić się w Jędrzejów, zjechać z głównych tras, a

dziś poznałem to miasto z zupełnie innej strony. Poznaliśmy plany rozwojowe dotyczące strefy ekonomicznej i muszę przyznać, że bardzo podoba mi się pro-biznesowe podejście do rozwoju w Jędrzejowie. Te działania wpisują się w filozofię wsparcia branż kluczowych w naszym województwie. Miałem też okazję zapoznać się z planami rewitalizacji rynku. Dla mnie Jędrzejów zyskuje nowy wizerunek - miasta przyjaznego inwestorom. To co zobaczyłem, utwierdza mnie w przekonaniu, że bardzo dobrze wykorzystujecie szanse związane ze środ-

kami unijnymi - powiedział marszałek Adam Jarubas.

- Panu marszałkowi chcieliśmy pokazać te miejsca, które zmieniłyśmy dzięki środkom unijnym, jak Centrum Kultury. Pokazaliśmy zakłady, które rozwijają się tu dzięki środkom zewnętrznym, ale rozmawialiśmy również o tych rzeczach, które chcemy zrealizować w najbliższej przyszłości i na których wykonanie będziemy ubiegać się o środki unijne. Mowa tu na przykład o terenach inwestycyjnych czy rynku - podsumował wizytę marszałek, Marcin Piszczek, burmistrz Jędrzejowa.

Mateusz Cieśliski

Dzień Otwarty w Policealnej Szkole Medycznej w Morawicy

– Poprzez pokazywanie realnych umiejętności naszych uczniów prezentujemy ofertę edukacyjną potencjalnym kandydatom, zachęcając ich do podjęcia nauki. Również mieszkańcy z gminy Morawica lub z gmin sąsiednich mogą korzystać z zabiegów podczas takich dni, a być może przekonają swoje dzieci, by do nas trafiły – mówi Renata Antos, dyrektor Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy, w której 27 kwietnia można było bezpłatnie skorzystać z masażu i zabiegów kosmetycznych.

Pracownie nauki zawodu w szkole w Morawicy odwiedziło wiele osób, które mogły skorzystać z różnego rodzaju masażu i zabiegów wykonywanych przez uczniów pod nadzorem nauczycieli przedmiotów zawodowych. Były również porady dietetyczne i pokaz wykonywania kosmetyków. Najwięcej przybyło uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy niebawem będą musieli podjąć decyzję o dalszym kierunku kształcenia.

– Przyszłam tutaj z koleżanką, do towarzystwa, i jestem bardzo zaskoczona profesjonalnym sprzętem, jaki jest w pracowniach, nie spodziewałam się tego. A ja chcę uczyć się tutaj po maturze. Pierwsze wrażenia są bardzo przyjemne – mówiły **Magda i Dominika** z VII Liceum Ogólnokształcącego im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach, które korzystały m. in. z zabiegów masażu.

– Byłam ciekawa, jak wygląda szkoła, ponieważ jestem zainteresowana kierunkiem technik radiolog. Chciałabym po prostu zdobyć jakiś konkretny

Masaż gorącymi kamieniami. Od lewej - Renata Antos, dyrektor Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy

zawód – mówiła Paulina, uczennica Zespołu Szkół Ekonomicznych im. M. Kopernika w Kielcach w Kielcach, która wraz z mamą, absolwentką Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy, skorzystała przy okazji z zabiegów upiększających paznokcie w pracowni kosmetycznej.

Z kolei nad dalszą edukacją na kierunku technik usług kosmetycznych zastanawia się **Aleksandra**, obecnie uczennica Liceum Ekonomicznego w

Busku-Zdroju: – Wiem, że jest obecnie duże zapotrzebowanie na kosmetyczki, a ja interesuję się zabiegami kosmetycznymi. Chciałam się zorientować, jak wygląda nauka w tej szkole.

Równolegle odbywał się również kiermasz prac wykonywanych podczas zajęć na kierunku terapeuta zajęciowy.

– W ubiegłym roku największym zainteresowaniem cieszyły się takie kierunki jak technik masażysta, technik

elektrodiagnosta, technik usług kosmetycznych. Na te zawody jest obecnie największe zapotrzebowanie rynku, na przykład gabinet masażu czy gabinet kosmetyczny ma już w swojej ofercie wiele hoteli, nie wspominając o uzdrowiskach – podkreśla dyrektor Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy **Renata Antos**.

Nauka w szkole jest bezpłatna, a w zależności od kierunku i liczby chętnych odbywa się w systemie dziennym lub dostosowanym do osób pracujących. Matura nie jest wymogiem przyjęcia, wystarczy ukończenie szkoły ponadgimnazjalnej.

Pierwsza tura naboru do szkoły odbędzie się w dniach 1 – 30 czerwca 2016 roku. Pełną informację na temat kierunków proponowanych w roku szkolnym 2016/2017 oraz wymogów rekrutacji można znaleźć na stronie internetowej www.szko-la-medyczna.com.pl, pod numerem telefonu 41 311-46-80 lub osobiście w siedzibie szkoły, ul. Kielecka 7, Morawica.

Joanna Majewska

Sejmik za przejęciem Muzeum Regionalnego w Wiślicy

Podczas 22. sesji Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego radni przyjęli projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie instytucji kultury Muzeum Regionalne w Wiślicy. Decyzją radnych dokonane zostały również przesunięcia finansowe, które umożliwią wykupienie Teatrowi im. Stefana Żeromskiego pozostałej części budynku, w którym się znajduje oraz inwestycje na ważnych drogach w Ostrowcu Świętokrzyskim, Włoszczowie, Ćmielowie i Pińczowie.

Na początku sesji informację na temat zakresu i warunków wsparcia przedsiębiorczości w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, będących przedmiotem obrad Komitetu Monitorującego RPOWS 2014-2020, przedstawił członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Marek Szczepanik.

- Dzięki informacjom, które dziś przekazuję, lepiej będą mogli państwo informować mieszkańców swoich miejscowości o możliwościach pozyskania środków. Skierowane do przedsiębiorców działania są zawarte przede wszystkim w osiach 1. i 2. oraz 7. i 10. W poprzedniej perspektywie musieliśmy odbudować rynek usług, dlatego wiele pieniędzy trafiało do mikro i małych przedsiębiorstw. W tej natomiast chcemy skupić się na większych przedsiębiorstwach, które dają więcej miejsc pracy i rozwijają gospodarkę w szerszym stopniu. Chcemy zachęcić dużych przedsiębiorców możliwością występowania o dota-

Prezydium Sejmiku

cje na duże projekty. Niektóre nabory już się kończą, inne zostały ogłoszone, jeszcze inne dopiero przed nami, ale już teraz widzimy, że zainteresowanie poszczególnymi programami

jest bardzo duże. Przedsiębiorcy muszą jednak uważać przy składaniu wniosków aby nie zostać wykorzystanym przez firmy, które oferują często bardzo niefachowe doradztwo przy skła-

daniu wniosków - mówił **Marek Szczepanik**.

Najważniejszym punktem obrad było rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przejęcie instytucji kultury Muzeum Regionalne w Wiślicy.

- Od 2014 roku czynimy starania, by Muzeum Regionalne w Wiślicy stało się częścią Muzeum Narodowego, co umożliwiłoby lepszy dostęp do funduszy zewnętrznych dla tego wyjątkowego miejsca. Efektem tych prac jest dzisiejsza uchwała i biorąc pod uwagę wagę tego zagadnienia, zwracam się do państwa radnych o zgodę na włączenie tej instytucji w zakres działania Muzeum Narodowego w Kielcach - mówiła, przedstawiając projekt uchwały, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, **Agata Binkowska**.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

Projekt uzyskał pozytywną opinię Komisji Edukacji, Kultury i Sportu, a radni Sejmiku jednogłośnie go przyjęli.

Jednogłośnie przyjęty został również „Program rozwoju bazy sportowej na 2016 rok i lata następne w województwie świętokrzyskim”.

Podczas punktów obrad dotyczących rozpatrywania zmian w uchwale Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie Wie-
loletniej Prognozy Finansowej

Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016-2043 oraz w budżecie województwa na 2016 rok, Skarbnik Województwa, Maria Fidzińska - Dziurzyńska przedstawiła inwestycje, które będą mogły być zrealizowane dzięki przesunięciom budżetowym.

- Mamy łączny wzrost planowanych dochodów i wydatków o prawie 10,5 mln, a kwota ta pozwoli na realizację nowych zadań na drogach wojewódzkich oraz w obszarze kultury. Możliwe

będzie wykonanie inwestycji drogowych w Ćmielowie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Pińczowie oraz we Włoszczowie. Druga część środków zostanie przeznaczona na wykup przez Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach pozostałej części nieruchomości, w której się on znajduje. Zmiany te są neutralne dla budżetu, nie powodują wzrostu deficytu ani uwolnienia dodatkowych środków - mówiła **Maria Fidzińska - Dziurzyńska**.

- Starania o uregulowanie spraw własnościowych budynku trwały przez 20 lat, a negocjacje były trudne. Państwa dzisiejsza decyzja umożliwi rozpoczęcie starań o pozyskanie pieniędzy na remont teatru, który jest mu niezwykle potrzebny. Bardzo dziękuję państwu za jej podjęcie i pomoc w negocjacjach - dziękował radnym **Michał Kotański**, dyrektor Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

M.C.

Samorządowy piknik pełen atrakcji

Występy artystyczne, konkursy z nagrodami dla dzieci i całych rodzin, pokazy sprzętu policyjnego i znakowanie rowerów, pokazy taneczne, gry i zabawy naukowe oraz występ zespołu „Latino Song” – takie m.in. atrakcje czekają na uczestników Pikniku Rodzinnego „Samorządowcy dzieciom”, który w niedzielę, 5 czerwca w godz. 13-17 odbędzie się w Parku Miejskim w Kielcach. Wydarzenie zorganizowane zostanie przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego. Będzie też okazją do przybliżenia mieszkańcom Kielc i regionu roli, jaką pełni Samorząd Województwa w rozwoju naszego regionu.

Każdy, kto zechce przyjść na piknik będzie miał możliwość spotkać się i porozmawiać z władzami samorządowymi regionu świętokrzyskiego. Zarówno dzieci jak i dorośli będą bawili się przy piosenkach śpiewanych przez solistów oraz zespoły. Covery światowych przebojów, nie tylko w rytmach latynoamerykańskich zaprezentuje zespół Latino Song. Swoje umiejętności zaprezentują również grupy dzieci i młodzież z kieleckiego MDK.

Oryginalne gry, zabawy i pokazy naukowe przygotuje **Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu**. Z kolei uczniowie **Policealnej Szkoły Medycznej w Morawicy** będą malowali dzieciom twarze oraz wykonywali zabiegi kosmetyczne i masaże. Uczestnicy pikniku będą mieli także okazję, by zadbać o zdrowie. Na stoisku **Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach** można będzie zmie-

zyć ciśnienie tętnicze, oznaczyć poziom cukru we krwi oraz dowiedzieć się, jak skutecznie rzucić palenie.

Atrakcyjnie zapowiadają się także pokazy przygotowane przez **Komendę Miejską Policji w Kielcach**. Policjanci będą znakować rowery, będzie można także obejrzeć policyjny motocykl i samochód, a także

pokaz tresury psa policyjnego. **Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A.** przybliży swoje największe atuty w lecznictwie i kuracjach zdrojowych. Pracownicy uzdrowiska opowiedzą o wartościach wody Buskowiarki oraz o kosmetykach, które powstają na bazie naturalnych substratów leczniczych: wody siarczkowej, solanki jodkowej oraz borowiny.

Miłośników książek i czytania zapraszamy natomiast na **stoisko bookcrossingowe**. Będzie można wymienić się książkami. Na specjalnej półce bookcrossingowej każdy znajdzie coś dla siebie - będą książki dla dzieci, albumy krajoznawcze, poezja, beletrystyka i lektury szkolne. Nie zabraknie także dzieł Henryka Sienkiewicza, wszak rok 2016 został ogłoszony jako Rok Henryka Sienkiewicza.

Piknik Rodzinny będzie także okazją, by dowiedzieć się czym na co dzień zajmuje się **Urząd Marszałkowski** i podległe mu jednostki. Swoje stoiska będą miały m.in. **Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach**, **Świętokrzyski Fundusz Poręczeńiowy i Fundusz Pożyczkowy**, **Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich**, **Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych**. **Serdecznie zapraszamy!**

Małgorzata Niewczas-Sochacka

Leszek Wawrzyła – chłop na schwał!

Jaki powinien być prawdziwy chłop na schwał? Zdaniem jury 22. wyborów „Chłopa Roku”, które odbyły się w niedzielę, 24 kwietnia w Raclawicach, ma być przede wszystkim pracowity jak mrówka, mądry, silny jak dąb, zaangażowany w sprawy wsi i lokalnej społeczności. A do tego miły i dowcipny, bo nowoczesny chłop musi być też nie lada dżentelmenem! Jak się okazało wszystkie te cechy skupia w sobie pewien świętokrzyski rolnik, organista, nauczyciel i... radny Sejmiku. Kto to taki? Oczywiście Leszek Wawrzyła z Sieńska w gminie Słupia Jędrzejowska – „Chłopa Roku 2016”.

I zabawnie, i refleksyjnie

Rozmowa z Leszkiem Wawrzyłą szybko potwierdza to, co mówią o nim jego znajomi: jest osobą niezwykle dowcipną z olbrzymim dystansem do samego siebie. Prawdziwy gaduła przy którym nie sposób się nudzić. – O tym, że będę reprezentował nasze województwo w Raclawicach dowiedziałem dwa tygodnie przed imprezą. Niby późno, ale przecież nie takie imprezy się zawałalo! Szybko trzeba było zacząć przygotowania, nie było czasu na pieszczoty – śmieje się pan Leszek.

Należało przede wszystkim przygotować teksty tradycyjnych przyspiewek do poszczególnych konkurencji i dopasować do nich melodie ludowe z naszego regionu. Zadanie niby proste, ale przyspiewki miały być zupełnie nowe, zabawne i do tego napisane świętokrzyską

- Przyspiewke te ukladalem jak synecka kolysolem.
Po tojcu mo corne tocy, lec nie bardzo chce spać w nocy....

gwarą. Któż jednak poradziłby sobie lepiej z tym zadaniem jak nie organista, nauczyciel muzyki i instruktor zespołów ludowych w jednej osobie. Wystarczyło, że chwycił za długopis i już po chwili dom wypełniły oryginalne zaśpiewy: „Jakżem jechoł z Jędrzejowa zabolala kunia głowa, zostawiłem kunia w licach, a jo

śpiwom w Raclawicach!”, albo „Postuchojta panny wszystkie, przyjezdzojta w świntokrzyskie, chłopu pewno tu znajdzieta i załtuwać nie bedzieta!”

Jednak przede wszystkim należało skompletować silną drużynę, która w Raclawicach nie ulegnie się konkurencji innych regionów. I tak się też

stało; 24 kwietnia na błoniach w Janowiczkach koło Raclawic, pod pomnikiem Bartosza Głowackiego nieopodal Kopca Kościuszki, gdzie odbywały się wybory, pojawiły się 3 autokary ze Świętokrzyskiego. Wraz z Leszkiem Wawrzyłą zameldowała się kapela Zespołu Pieśni i Tańca z Małogoszcza i zespół śpiewaczy Moskorzewianie z Moskorzewa, i Koło Gospodyń Wiejskich z Rakoszyna, i Koło Gospodyń z Sieńska...

By asysta była zacna i godna wyborów Chłopa Roku, przyjechali też wicestarosta powiatu jędrzejowskiego Janusz Grabek, zastępca wójta gminy Słupia Jędrzejowska Piotr Koziół, przewodnicząca Rady Gminy Gustawa Trawińska oraz radni i mnóstwo znajomych z gminy Słupia. – Pojechalo nas około setki osób z powiatów jędrzejowskiego i włoszczowskiego, doping miałem najlepszy ze wszystkich konkurujących województw! Zarówno ja jak i moja drużyna traktowaliśmy te wybory przede wszystkim jako dobrą zabawę i rozrywkę, ale pojawiały się i głębsze refleksje. Gdy brałmy udział w mszy świętej rozpoczynającej imprezę, pomyślałem o wydarzeniach, które rozegrały się tam przed wiekami i ludziach, którzy stawali w tamtym miejscu. O Tadeuszu Kościuszkę, Bartoszu Głowackim, o tych wszystkich chłopach poświęcających w jednej sekundzie swoje życie w walce z carskim ciemiężcą, o ich patriotyzmie. Ginęli by Polska mogła odzyskać niepodległość, nadzieję, godność. I ja za chwilę miałem

Do przeciągania liny pan Leszek zaprosił dwie panie z Rakoszyna i jedną z Sieńska

Zwycięstwo Leszka Wawrzyły okazało się miazdzące
- na byku utrzymał się 38 sekund

stąpić po tej samej raclawickiej ziemi... - opowiada pan Leszek.

Złapać byka za rogi

O tytuł „Chłopa Roku 2016” konkurował z pięcioma innymi pretendentami reprezentującymi województwa: małopolskie, łódzkie, podkarpackie i śląskie. Kandydaci zmierzili się w sześciu konkurencjach, m.in. prezentacji stroju regionalnego, tańcu regionalnym i tradycyjnej przyśpiewce. Na prezentację regionu i stroju regionalnego miał 12 minut. Trudne zadanie? Gdzie tam! Jeśli region jest piękny, jego prezentacja to najwyklesza bułka z masłem! A przecież wiadomo, że „Nase Góry Świętokrzyskie, musis wiedzieć babo, chłopie, mało ze so nojpiękniejse, to nojstarse w Europie!” i każde dziecko wie, że „U Przykowskich so zegary co do tytu cas cofają, przyjeżdżają tam turyści i młodość se przywracają!”

- Sukmanę świętokrzyską pożytyłem od pani Ani Syski, która tańczy w zespole przy WDK w Kielcach. Na temat stro-

ju zaczerpnąłem sporo informacji od pani Skotnickiej z Muzeum Narodowego w Kielcach. No i poszło jak z nut! Sukmana brązowo, ślicnie haftowano tot góry do dołu caluśko welnianono... - śmieje się pan Leszek.

- Kolejną konkurencją był opis starej, przedwojennej fotografii prezentującej osobę, osoby, zespół lub kapelę w ludowych strojach. Opisałem fotografię kapeli Feliksa Wyczyńskiego z Lubczy, najstarszego brata znanego dziś Stefana Wyczyńskiego. Na fotografii kapela ubrana była w charakterystyczne dla regionu sukmany z dużą peleryną tzw. suką.

Ostatnią konkurencją na scenie był taniec ludowy. Reprezentant Świętokrzyskiego nie dość, że zatańczył iście brawurowo, to dodatkowo każdy z tańców wykonał z inną partnerką. Całą artystyczną prezentację zakończył wspólnym oberkiem z Zespołem Pieśni i Tańca Małogoszcz.

Jednak, tradycyjnie już, najwięcej emocji wśród publiczności wzbudziły konkurencje

sprawnościowe. Uczestnicy ścigali się z czasem w sztafecie z balotami słomy oraz przeciągali linę. Jako, że w tej ostatniej konkurencji rywale do swoich drużyn musieli zaprosić trzy kobiety, pan Leszek postawił na dwie panie z Rakoszyńa i jedną z Sieńska. W obu sprawdzianach zwycięstwo było o włos, jednak, koniec końców, musiał zadowolić się drugim miejscem. Ostateczne rozstrzygnięcie miała więc przynieść najbardziej widowiskowa konkurencja czyli ujeżdżanie mechanicznego byka. O zwycięstwie zdecydowały mordercze treningi i... spodnie ze skóry. - Okazało się, że w Sędziszowie jest człowiek, który ma mechanicznego byka więc pojechałem do niego poćwiczyć. Dodatkowo udzielił mi kilku naprawdę cennych wskazówek. Kluczem do wygranej okazały się skórzane spodnie w których dosiadłem byka. Świetnie się trzymały - opowiada pan Leszek.

Zwycięstwo Leszka Wawrzyły okazało się miazdzące; na byku utrzymał się 38 sekund, zaś drugi w kolejności zawodnik ledwie 23 sekundy...

Po ogłoszeniu ostatecznych wyników konkursu postanowił, że jeszcze raz przypomni uczestnikom raclawickiej imprezy skąd przyjechał i który region jest najbliższy jego sercu - wspólnie ze swoją drużyną radośnie i z przytupem wykonał na scenie „Świętokrzyskie, jakie cudne”...

Teraz mógł już z podniesioną głową odebrać gratulacje, laury i tytuł „Chłopa Roku 2016”!

Wywiady, autografy, wizyty w zakładach pracy...

Za zwycięstwo otrzymał imponujący pakiet nagród: cyfrowy aparat fotograficzny wysokiej klasy, spalinową pilarkę łańcuchową, miniwieżę, wiertarkę oraz - jako rolnika ucieszyło go szczególnie - wapno do wapnowania pola. Dodatkowo, poseł do Parlamentu Europejskiego Czesław Siekierski nagroził go wycieczką do Brukseli.

Czy w związku z uzyskaniem szaczonego tytułu „Chłopa Roku” czuje się gwiazdą, celebrytą? Słyszac to pytanie pan Leszek robi zdumioną minę: - Z chłopą król!? Akurat! Oczywiście to bardzo miłe, gdy dzwonią dziennikarze i proszą o rozmowę, miłe są gratulacje od sąsiadów, znajomych, czy kolegów radnych naszego Sejmiku. Ale dyplomy dyplomami, a trzeba było szybko wrócić do normalności i do pracy. Od 22 lat jestem organistą, do tego dochodzą obowiązki w szkole, w domu, w gospodarstwie... Nie mam czasu ani ochoty na bycie celebrytą! A mówiac poważnie: ta moja przygoda w Raclawicach miała być okazją do promocji regionu świętokrzyskiego, ziemi na której się urodziłem i żyję. Cieszę się, że udało się to zrobić. Dla mnie, jako radnego szczebla wojewódzkiego, to bardzo istotne - mówi z dumą Leszek Wawrzyła. Zresztą, jak podkreśla, w życiu ceni sobie przede wszystkim czyste sumienie, spokój i dystans do samego siebie. I cieszy się, że udaje mu się taki stan utrzymać.

W języku polskim rzeczownik „chłop” występuje w wielu rozmaitych wyrażeniach i ma bardzo wiele znaczeń. Chłop to i pleć, i zawód. „Chłop na schwał”, „swoją chłop”, „kawał chłop”, a nawet... „chłop z jajami”. Które z tych określeń do Leszka Wawrzyły pasuje najbardziej?

- Właściwie pasują wszystkie, ale to ostatnie chyba najbardziej... W końcu mam trzech synów. Więc w domu jest nas czterech chłopów i jedna niewiasta. Tą drogą serdeczne wyrazy współczucia dla żony! - znów wybucha śmiechem Chłop Roku 2016. Nasz chłop!

Robert Siwiec

Leszek Wawrzyła pochodzi z Rakoszyńa w gminie Nagłowice. Mieszka w Sieńsku w gminie Słupia Jędrzejowska, w powiecie jędrzejowskim. Ma żonę Joannę i trzech synów: 15-letniego Karola, 5-letniego Miłosa i 1,5-letniego Jasia. Wspólnie z żoną i teściami prowadzi gospodarstwo rolne o areale 15 ha nastawione na produkcję zbóż i trzody chlewnej. Jest absolwentem Instytutu Muzyki w Akademii Świętokrzyskiej i Studium Organistowskiego w Kielcach.

Oprócz prowadzenia działalności rolniczej jest nauczycielem muzyki w szkołach w Radkowie, Słupi, Chlewicach, Obiechowie i w Niepublicznym Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Węgrzynowie. Sprawuje funkcje organisty w kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w Trzcińcu oraz w kościele p.w. Św. Stanisława w Rakoszyńie. Prowadzi i współpracuje jako instruktor-akompaniator z zespołami ludowymi: Moskorzewianie z Moskorzewa, Nowowsianki z Nowej Wsi, Dzierzgowianie z Dzierzgowia, KGW z Rakoszyńa. W OSP w Sieńsku jest strażnikiem-ochotnikiem.

Jest radnym Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Pracuje w Komisji Rewizyjnej i w Komisji Zdrowia. Od niedawna pełni obowiązki prezesa PSL w gminie Słupia Jędrzejowska.

Hobby Chłopa Roku 2016 to piłka nożna, siatkówka, tenis ziemny i stołowy, historia i...dobry humor.

Akcja profilaktyczno- -edukacyjna WOMP

Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy 12 maja zorganizował w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego akcję profilaktyczno-edukacyjną, podczas której bezpłatnie można było wykonać podstawowe badania. Personel medyczny doradzał także, w jaki sposób dbać o zdrowie. Akcja trwała od godziny 9 do 13, wzięło w niej udział ponad 100 osób.

Podczas kampanii profilaktycznej wszyscy chętni mogli zmierzyć sobie poziom cukru we krwi oraz tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Nie zabrakło aparatów do mierzenia ciśnienia, a także fantomów, na których panie mogły przećwiczyć samobadanie piersi. Obecny personel medyczny z Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy i Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach doradzał w kwestii dbania o zdrowie oraz profilaktyki. Specjalista ds. promocji zdrowia ŚCO, Jadwiga Zapala wykonywała badanie mierzenia poziomu tlenku węgla w wydychanym powietrzu, które przeznaczone jest szczególnie dla palących papierosy, a także dla przebywających w otoczeniu takich osób.

– Jest to pomiar – popularnie zwanego – czadu, który jest zawarty w tradycyjnych papierosach. Jeśli chodzi o edukację to możemy przede wszystkim wskazać palaczom jak trują swój organizm poprzez poziom czadu w wydychanym powietrzu – mówi **Jadwiga Zapala**. Dodaje, że najczęściej w badaniu udział biorą palacze zmotywowani, czyli tacy, którzy chcą rzucić palenie. Nie brakuje osób, które już pozbyły się nałogu ale przychodzą, aby skontrolować czy wszystko jest w porządku.

Z badań skorzystał także Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, który regularnie kontroluje zdrowie i zachęca do tego mieszkańców regionu: – To jest nam wszystkim bardzo potrzebne, bo czasami w codziennym

Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Piotr Żołądek skorzystał z badań profilaktycznych

podjęcie nie zdajemy sobie sprawy, że mogą pojawiać się już pierwsze sygnały o pewnych nieprawidłowościach zdrowotnych. Ja doświadczyłem tego na własnej skórze, kiedy cztery lata temu zmierzyłem ciśnienie – właśnie tu w urzędzie – i stwierdzono u mnie nadciśnienie tętnicze. Od tego czasu kontroluję swoje zdrowie. Dzięki takim badaniom w bardzo prosty i przyjazny sposób możemy zdiagnozować podstawowe dysfunkcje, które się w organizmie pojawiły – mówi **Piotr Żołądek**. – Musimy też robić wszystko, by promować szeroko pojętą profilaktykę tak, aby później nie była potrzebna głęboka interwencja medyczna – dodaje.

Majowe wydarzenie to kolejna profilaktyczna akcja organizowana przez WOMP. Dr n. med. **Monika Szymocha**,

kierownik Działu Promocji Zdrowia tej placówki zachęcała do wykonywania bezpłatnych badań:

– Bardzo szybko żyjemy, mamy dużo obowiązków i na co dzień nie zajmujemy się myśleniem o swoim zdrowiu. Wydaje się nam, że będziemy wiecznie młodzi i zdrowi, a choroba nas nie dotknie, jednak ona przychodzi nagle – wtedy nie ma już czasu na profilakty-

kę. Dlatego warto chociaż raz w roku zrobić przegląd swojego organizmu, korzystać z bezpłatnych badań, jak dziś – mówiła **Monika Szymocha**. Podkreślała, że największe żniwo – w setkach tysięcy – zbierają choroby cywilizacyjne: choroby układu krążenia, nowotwory, choroby związane z permanentnym stresem dotyczące coraz młodsze osoby.

Emilia Sitarska

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielc 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37

www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka, Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

To był niezwykły festiwal filmów

Po raz kolejny Skansen w Tokarni stworzył wspaniałą scenografię dla Festiwalu Filmów - Spotkań Niezwykłych. Na scenie, wśród wyjątkowych zabytków świętokrzyskiej wsi, zaprezentowali się wybitni aktorzy, którzy przedstawili m.in. fragmenty musicalu „Chłopi”. Gośćmi specjalnymi Festiwalu byli Andrzej Seweryn - dyrektor Teatru Polskiego oraz aktorka Emilia Krakowska. Organizatorami wydarzenia byli Fundacja Sztuki Filmowej „Taki Jestem”, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego oraz Muzeum Wsi Kieleckiej.

Od kilku lat początek maja w Skansenie stoi właśnie pod znakiem filmu. Podczas tego- rocznego festiwalu na plenerowej scenie wystąpili artyści z Teatru Muzycznego im. D. Baduszkowej w Gdyni, którzy zaprezentowali fragmenty musicalu „Chłopi”. Jego fragmenty odczytała m.in. Emilia Krakowska, która zagrała w filmie „Chłopi” w reżyserii Jana Ryb- kowskiego.

Obchodzącemu kilka dni temu 70. urodziny Andrzejowi Sewerynowi kwiaty wręczył dyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, **Jacek Kowalczyk**.

Jak na Muzeum Wsi Kieleckiej przystało, nie zabrakło także występów kapel ludowych czy pokazów dawnego życia mieszkańców Kielecczyny.

Jacek Kowalczyk składa Andrzejowi Sewerynowi życzenia urodzinowe

Koło Gospodyń Wiejskich Kowalanki oraz zespół Skokotliwi z Mostków zaprezentowali pokazy obrzędowe nawiązujące do życia na dawnej wsi. Rozrywkę zapewnili aktorzy z popularnego serialu „Ranczo” (kabaret KaŁaMasz).

W wydarzeniu wzięło udział ponad 2 tysiące osób. Park Etnograficzny Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni wielokrotnie tworzył scenografie wybitnych dzieł filmowych, takich jak na przykład „Papusza” Joanny i Krzysztofa Krauze, „Śluby Panieńskie” Filipa

Bajona, „Wołyń” Wojciecha Smarzowskiego czy „Wykłęty” Konrada Łęckiego.

W ramach wydarzenia odbyły się także warsztaty filmowe dla amatorów, które poprowadził Maciej Cuske, reżyser filmów dokumentalnych – absolwent Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy w Warszawie. Zorganizowany został również konkurs pn. „Spotkania Niezwykłe w Tokarni”, który odbywa się w terminie od 3 do 23 maja 2016 roku. Konkurs ma charakter ogólnopolski i jest skierowany do wszystkich osób amatorsko zajmujących się tworzeniem filmów, a jego celem jest promocja Województwa Świętokrzyskiego, Muzeum Wsi Kieleckiej oraz Festiwalu Filmów - Spotkań Niezwykłych. Serdecznie zachęcamy do wzięcia udziału w konkursie.

Redakcja

Tłumy mieszkańców regionu obejrzało festiwal w Tokarni

Dialog na rzecz lepszej jakości edukacji

Konferencja „Edukacja we współpracy i dialogu szkół powiatu kazimierskiego” odbyła się w Kazimierzy Wielkiej. Uczestniczyło w niej prawie 100 nauczycieli, pedagogów, dyrektorów szkół z terenu powiatu. Organizatorem wydarzenia była Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach, Starostwem Powiatowym w Kazimierzy Wielkiej oraz Wydawnictwem Pedagogicznym ZNP.

Patronat nad konferencją objęli: Świętokrzyski Kurator Oświaty, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Przewodniczący Sejmiku i Starosta Powiatu Kazimierskiego.

Spotkanie rozpoczęła **Urszula Salwa**, dyrektor PBW w Kielcach, która podkreślała rolę jaką pełnią obecnie placówki doskonalenia nauczycieli i instytucje wspierające oświatę oraz jaką wartość dla jakości edukacji ma kształcenie ustawiczne i elastyczne podejście do roli nauczyciela. Starosta kazimierski **Jan Nowak** podziękował nauczycielom powiatu za liczne uczestnictwo w konferencji, podkreślił wagę tego typu spotkań dla organizacji działań oświatowych i efektywności pracy szkół.

Konferencję rozpoczęła prezentacja przybliżająca działalność Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej oraz film zrealizowany przez iTV Sejmiku Kielce. Swoją bogatą ofertę form doskonalenia nauczycieli

Spotkanie rozpoczęła Urszula Salwa (z prawej)

zaprezentowało także Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli. W wykładzie „W przyszłość z tradycją” **Ewa Nowel** omówiła działalność oraz publikacje Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP przydatne w codziennej pracy pedagogów. Wystąpienie **Barbary Skarżyńskiej**, konsultanta Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia

Nauczycieli „Otwarte zasoby edukacyjne” dotyczyło źródeł i zasad korzystania, z poszanowaniem praw autorskich, z materiałów edukacyjnych zamieszczanych w Internecie.

W drugiej części konferencji **Rafał Zajęcki**, pracownik Świętokrzyskiego Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, przedstawił problematykę

rozwoju kapitału społecznego wspólnot lokalnych oraz możliwości współpracy fundacji i placówek edukacyjnych w celu poprawy świadomości obywatelskiej. Konferencję zakończyło wystąpienie **Krystyny Stępień**, konsultanta Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli na temat zmian w systemie oświaty, dotyczących obowiązku szkolnego uczniów 6-7-letnich.

Wydarzeniu towarzyszyła wystawa publikacji i kwartalników serii „Zeszyty Kieleckie” Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP.

Organizatorzy mają nadzieję, że konferencja zapoczątkuje cykl doskonalących spotkań dla nauczycieli powiatu kazimierskiego, a wyniki przeprowadzonej wśród uczestników konferencji ankiety pozwolą na dobór odpowiedniej tematyki kolejnych szkoleń.

Mariola Majchrowska

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem nauczycieli

„SWEGO NIE ZNACIE”

30 kwietnia 2016 roku w Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach podsumowano Internetowy Konkurs Historyczny „Swego nie znacie”, dotyczący początków chrześcijaństwa na ziemi świętokrzyskiej. Przedsięwzięcie zostało włączone do oficjalnych obchodów 1050. Rocznicy Chrztu Polski objętych Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszego województwa, tym bardziej, że informacja o nim była rozpowszechniana na wielu portalach internetowych.

Celem konkursu było upamiętnienie 1050. Rocznicy Chrztu Polski, propagowanie zainteresowania historią re-

gionu świętokrzyskiego oraz poszanowania tradycji i kultury własnego regionu.

Uczestnicy konkursu musieli odpowiedzieć na pytania konkursowe, które wraz z odpowiedziami zamieszczamy poniżej.

- Co znajduje się w pierwszym polu herbu województwa świętokrzyskiego?

Odp. Krzyż łysogórskich benedyktynów lub krzyż patriarchalny.

- Jak miał na imię pierwszy polski kronikarz urodzony w Karwowie pod Opatowem, patron Jędrzejowa?

Odp. Wincenty.

- Gdzie znajduje się najstarsze polskie sanktuarium?

Odp. Na Świętym Krzyżu lub na Łysej Górze.

- Podaj nazwę wsi w powiecie buskim, która w „Żywocie św. Metodego” wymieniona została jako stolica przymusowo ochrzczonego wodza plemienia Wiślan?

Odp. Wiślica.

- Jak miał na imię święty, syn króla Węgier Stefana I, który według legendy ofiarował benedyktynom na Łysej Górze relikwię Krzyża Świętego?

Odp. Emeryk.

Laureatami konkursu zostali: **Katarzyna Mazur, Paweł Kozieł, Marta Drobek, Paweł Mazur, Kinga Podsiadło.**

Oprac. PBW w Kielcach

Organizatorzy i patroni wydarzenia

Organizatorem konkursu była Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach. Honorowy patronat objęli: Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyski Kurator Oświaty, Naczelnik Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach. Fundatorami nagród byli: Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego - Arkadiusz Bąk oraz Naczelnik Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach - dr Dorota Koczwańska-Kalita.

Laureaci konkursu

Warsztaty dla organizacji pracujących z młodzieżą

Jak powinien przebiegać prawidłowy proces edukacyjny? Na czym polega profesjonalny coaching? Jak porażkę przekuć w sukces? Na takie, między innymi, pytania próbowali odpowiedzieć uczestnicy warsztatów zorganizowanych 4 maja przez Barbarę Zamożniewicz, Rzecznika Młodzieży przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego. Wzięli w nich udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie Samorządu Województwa w ramach konkursu dla najbardziej kreatywnych stowarzyszeń i fundacji pracujących z młodymi ludźmi.

Organizowany po raz pierwszy przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego konkurs dla stowarzyszeń i fundacji pracujących z młodymi ludźmi rozstrzygnięty został w kwietniu br. Celem tego pilotażowego przedsięwzięcia było zwiększenie aktywności młodzieży w życiu społecznym i obywatelskim w regionie po-

Barbara Zamożniewicz, Rzecznik Młodzieży przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie Samorządu Województwa

przez podniesienie ich umiejętności społecznych – pracy w grupie, komunikowania się z różnymi środowiskami, umiejętności negocjowania i budowania zaufania, a także podejmowania decyzji. 50 tysięcy złotych z budżetu województwa trafiło do 14 najbardziej kreatywnych organizacji pozarządowych, które działają na rzecz młodzieży.

Ich przedstawiciele skorzystali z zaproszenia Rzecznika Młodzieży przy Urzędzie Marszałkowskim Barbary Zamożniewicz i spotkali się 4 maja w Kielcach, by wymienić doświadczenia na temat skutecznego wdrażania swoich pomysłów.

– Bardzo mi zależało na tym, by merytorycznie wesprzeć tych ludzi – mówi **Barbara Zamożniewicz**. – Projekty realizowane przez nich są ważnymi projektami edukacyjnymi, dlatego chciałam aby otrzymali wsparcie nie tylko ode mnie, ale też, jako koordynatorzy tych projektów, od siebie nawzajem. Drugi cel był taki, żeby się po prostu poznali. Fantastycznie,

że mamy tutaj osoby które działają od wielu, wielu lat i są rozpoznawalne, ale mamy również wiele całkowicie nowych twarzy. Z perspektywy regionu to bardzo dobra wiadomość, że pojawiają się nowi, ambitni ludzie, a wraz z nimi nowe inicjatywy. Trzeba je wspierać we wszelki możliwy sposób, a wspólne warsztaty zapewniają najlepszy przepływ informacji. O mi chodziło – dodaje Rzecznik Młodzieży.

W trakcie warsztatów koordynatorzy projektów prezentowali pomysły na ich skuteczną realizację, a także przedstawili cele, które chcieliby osiągnąć.

– Nasz projekt jest projektem Centrum Wolontariatu i „Synergii” czyli Sieci Aktywności Młodzieży i nazywa się „Synergia Młodych Liderów” – mówił **Maciej Ziernik**, prezes zarządu Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach. – Projekt polega na tym, że młodzi ludzie zdobędą kompetencje podczas warsztatów, które przeprowadzimy, a następnie będą próbowali wdrożyć zmiany w swoich środowiskach lokalnych. Jakie

to będą zmiany? Liczymy, że zaangażują społeczeństwo lokalne czyli tzw. partycypacja obywatelska stanie się faktem, że zaangażują swoich rówieśników i będą lobbować choćby za utworzeniem np. młodzieżowej rady miasta, za odmalowaniem ławek w sąsiedztwie lub też za powstaniem skate parku. My postaramy się ich tego nauczyć. Wśród głównych celów mamy rozwinięcie umiejętności liderkich, zdobycie umiejętności analizowania potrzeb w środowiskach lokalnych, umiejętności wpływania na osoby decyzyjne. Ważne, by młodzi ludzie nauczyli się rozmawiać z lokalnymi decydentami i brać odpowiedzialność za lokalną społeczność.

Jak podkreślali wszyscy uczestnicy warsztatów, wspólne zajęcia znacznie poszerzyły ich wiedzę na temat skutecznego wdrażania projektów, wszyscy zadeklarowali też chęć wzięcia udziału w kolejnych tego rodzaju spotkaniach.

Robert Siwiec

– Wśród głównych celów mamy rozwinięcie umiejętności liderkich, zdobycie umiejętności analizowania potrzeb w środowiskach lokalnych – mówi Maciej Ziernik.

Karolina Cielebąk ze Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”

Dobre wieści z rynku pracy. Bezrobocie spada we wszystkich powiatach regionu

Stale poprawia się koniunktura na rynku pracy w województwie świętokrzyskim. W marcu br. utrzymał się obserwowany od stycznia wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku, przełamujący trzyletni spadek jego poziomu w regionie – wynika z danych Urzędu Statystycznego w Kielcach. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 67,7 tys. osób i była mniejsza o 3,0% niż w lutym oraz mniejsza o 13,4% (o 10,5 tys. osób) niż rok wcześniej. W porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich powiatach województwa świętokrzyskiego.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w marcu br. ukształtowało się na poziomie 111,9 tys. osób, tj. o 2,3% wyższym niż przed rokiem, podczas gdy w analogicznym miesiącu poprzedniego roku odnotowano spadek o 3,6%.

W porównaniu z marcem ub. r. przeciętne zatrudnienie wzrosło najbardziej w informatyce i komunikacji (o 60,7%), administracji i działalności wspierającej (o 32,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,1%) oraz naprawie pojazdów samochodowych (o 0,9%). Więcej osób pracowało też w budownictwie (o 4,4%). Niższy niż przed rokiem był poziom zatrudnienia w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 9,9%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 2,0%).

W relacji do lutego 2016 r. największy wzrost zatrudnienia wystąpił w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,4%) oraz administracji i działalności wspierającej (o 1,2%), natomiast spadek w budownictwie (o 0,7%). W końcu marca 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.
Stan w końcu marca

Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2016 r.

urzędach pracy wyniosła 67,7 tys. osób i była mniejsza o 3,0% (o 2,1 tys. osób) niż w poprzednim miesiącu oraz mniejsza o 13,4% (o 10,5 tys. osób) niż rok wcześniej.

Stopa bezrobocia rejestrowanego osiągnęła poziom 12,7%, kształtując się niżej niż przed rokiem (14,5%). W kraju stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 10,0% wobec 10,3% przed miesią-

cem i 11,5% przed rokiem. Najkorzystniejszą pozycję zajęło województwo wielkopolskie ze wskaźnikiem 6,3%, natomiast w jeszcze trudniejszej sytuacji niż świętokrzyskie pozostawały województwa: podkarpackie (13,3%), zachodniopomorskie (13,3%), kujawsko-pomorskie (13,6%), oraz warmińsko-mazurskie (16,5%).

Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały:

skarżyski (22,8% wobec 25,7% przed rokiem), opatowski (19,6% wobec 20,9%), konecki (17,5% wobec 21,1%) i ostrowiecki (17,4% wobec 19,5%), a o najniższej — buski (7,0% wobec 8,0%), pińczowski (8,7% wobec 9,8%) i miasto na prawach powiatu Kielce (8,7% wobec 9,9%).

W porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich powiatach województwa świętokrzyskiego, przy czym w największym stopniu w powiecie włoszczowskim (o 3,8 p.proc. do 8,8%), koneckim (o 3,6 p.proc. do 17,5%), skarżyskim (o 2,9 proc. do 22,8%) i starachowickim (o 2,4 p.proc. do 13,4%).

**Urząd Statystyczny
w Kielcach**

– Bileciki do kontroli proszę.

– Na dzisiaj zaplanowałam klasówkę z wiedzy o społeczeństwie. Cieszą się?

- Chciałbym zdementować pojawiające się ostatnio pogłoski, że planujemy z panem Liroyem nagranie płyty hip-hopowej. Natomiast wspólnej trasy koncertowej nie wykluczamy.

- No i później, panie inżynierze, pojawił się Stęfek Karwowski i wszystko schrzanił!

– Ale mi ślina cieknie, panie Jacku!
– O jejuniu, faktycznie pychota...

– Co ty powiesz...?
– Poważnie! Piszą o mnie w Naszym Regionie na 14 stronie!

- Pragnę także z całą odpowiedzialnością oświadczyć, że herb województwa świętokrzyskiego jest najpiękniejszy ze wszystkich!

- A my zaświadczaemy, że my w Lipcach nie raz bywały, że Jagna Paczesiówna porządną kobitą była, z Antkiem Boryną nijak się nie łajdaczyła i że wszystko to złośliwie zmyślił Władek od Reymontów!

Prawnik radzi...

Wspólnie ze Zbigniewem Stefańczykiem, radcą prawnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, pomagamy rozwiązywać problemy prawno-administracyjne, z którymi w swojej pracy spotykają się świętokrzyscy sołtysi. W niniejszym wydaniu odpowiadamy na kolejne nadesłane przez Państwa pytania.

Jerzy Nogaj, sołtys Julianowa, gmina Ożarów:

– Jedna z pań, która dzierżawi u nas duży obszar ziemi, ogrodziła cały teren drutem kolczastym pod napięciem, tak zwanym prądem „pastuchowym”. Dzieci chodzą w pobliżu szkoły i często dochodzi do tego, że jeden lub drugi uczeń zostanie „poszarpany” tym prądem. Jakie są przepisy regulujące grodzenie swoich terenów drutem kolczastym aż po samą drogę i uruchamianie w nim napięcia? Jak to może być napięcie?

Zbigniew Stefańczyk:

– Zgodnie z § 41 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruk-

tury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2015 poz. 1422), „ogrodzenie nie może stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt”.

Szczególne obostrzenia dotyczą ogrodzeń o wysokości poniżej 1,8 m, o czym mówi ust. 2 tego samego artykułu: „Umieszczanie na ogrodzeniach, na wysokości mniejszej niż 1,8 m, ostro zakończonych elementów, drutu kolczastego, tłuczonego szkła oraz innych podobnych wyrobów i materiałów jest zabronione”. Należy zaznaczyć, że zgodnie z ust. 3 § 41 przytoczone powyżej przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą ogrodzeń wewnętrznych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Zatem jeśli wysokość ogrodzenia, o którym jest mowa w pytaniu, jest niższa niż 1,8 m, to zastosowanie drutu kolczastego jest niezgodne z prawem. Rozporządzenie nie odnosi się szczegółowo do kwestii uruchamiania napięcia w ogrodzeniu, oraz nie określa jego wysokości, choć dopuszczone do obrotu są tzw. elektryczne pastuchy, czyli ogrodzenia podłączone do niskiego napięcia, wykorzystywane na pastwiskach, zabezpieczające przed wychodzeniem zwierząt hodowlanych poza ogrodzenie, a także zabezpieczające pastwisko przed wchodzeniem na nie z zewnątrz zwierzyny dzikiej.

W razie utrzymujących się wątpliwości, czy w przypadku budowy tego akurat ogrodzenia naruszone zostały obowiązujące przepisy prawne, można zgłosić sprawę do właściwego

organu nadzoru. Kwestie ogrodzenia należą do właściwości powiatowego inspektora nadzoru budowlanego jako organu pierwszej instancji, zgodnie z art. 83 ust. 1 Prawa budowlanego z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. 2016.290).

Marcin Machała, sołtys Jąłows, gmina Opatów:

– W okresie jesieni i zimy mieliśmy problem z oświetleniem dróg przebiegających przez nasze sołectwo. Dzieci bały się chodzić rano do szkoły i wracać wieczorem, gdy już było ciemno. Kobiety też nie czuły się komfortowo, gdy drogi nie były oświetlone. Problem dotyczy dróg krajowych i gminnych, które przebiegają przez nasze sołectwo.

Zbigniew Stefańczyk:

– Za oświetlenie drogi odpowiada jej zarządca. Zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. 2015 poz. 460 ze zm.), art. 20, do zarządcy drogi należy w szczególności:

„(...) 2) opracowywanie projektów planów finansowania

budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich; 3) pełnienie funkcji inwestora; 4) utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą (...); 7) koordynacja robót w pasie drogowym; 10) przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikację cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego; (...) 11) wykonywanie robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających”. Jeśli oświetlenie dróg na terenie sołectwa jest niewystarczające, sołtys powinien wnioskować o rozwiązanie tego problemu wójtowi, który odpowiada za drogi gminne, a w przypadku źle oświetlonych dróg krajowych – może zawrzeć porozumienie z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad.

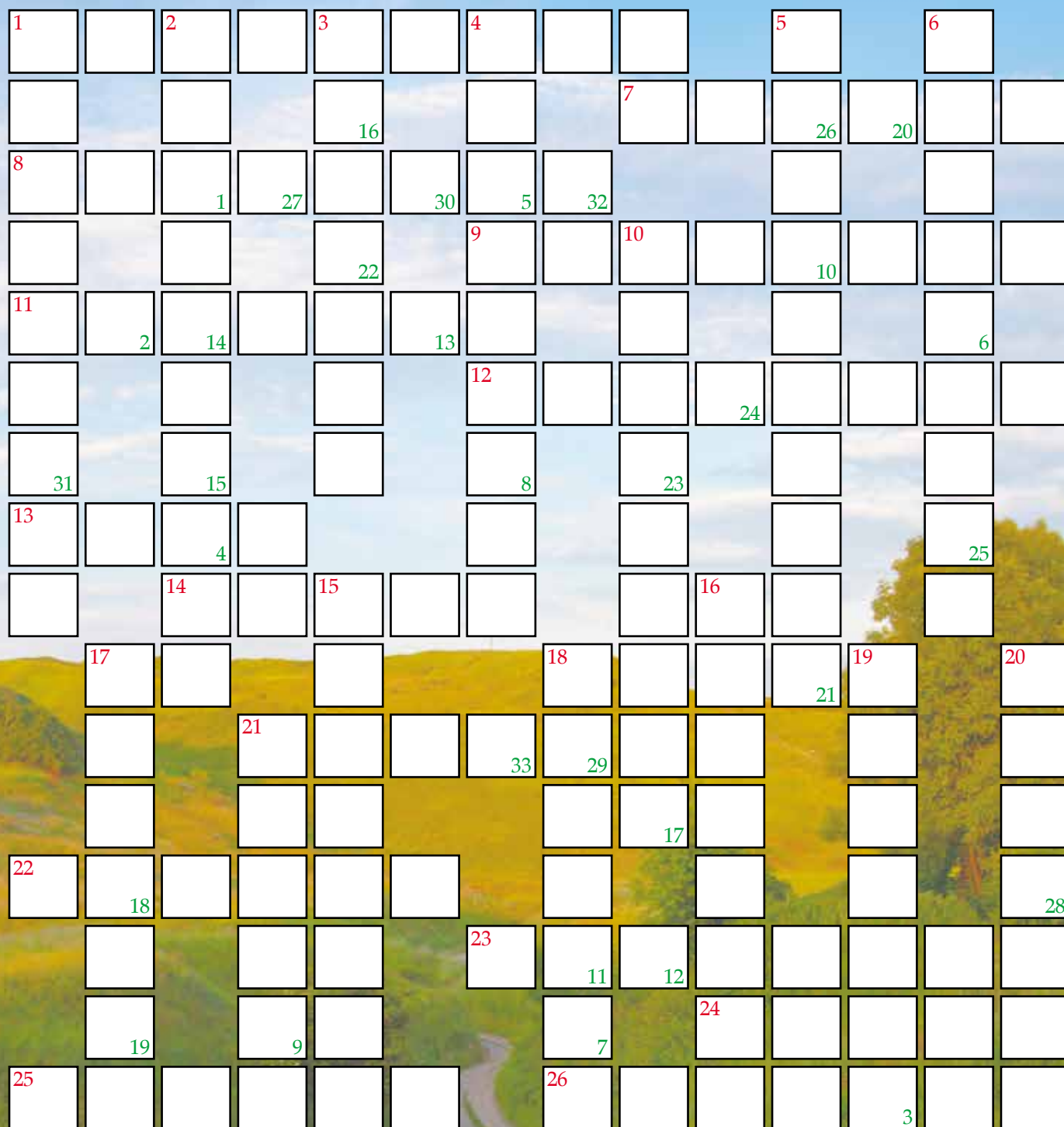
Pytania do prawnika sołtysi mogą przysyłać drogą mailową na adres: nasz.region@sejmik.kielce.pl lub pocztą na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Biuro Komunikacji Społecznej, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.

oprac. J.M.

Krzyżówka

Litery z pól ponumerowanych w prawych dolnych rogach ułożone od 1 do 33 utworzą hasło – przysłowie związane ze Świętym Krzyżem. Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi wylosujemy upominki książkowe. Rozwiązania prosimy nadsyłać listownie na adres Redakcji. Czekamy **do 15 czerwca br.**

Miło nam poinformować, że upominek za rozwiązanie krzyżówki z wydania nr 4 (112) 2016 otrzymuje pan **Leszek Burek** z Kielc. Prosimy o kontakt z redakcją. Hasło – rozwiązanie krzyżówki sprzed miesiąca brzmiało oczywiście „Kielecczyzna piękna na wiosnę”.

POZIOMO:

1. porcelanowa, do picia kawy lub herbaty. 7. opowieść druha przy ognisku. 8. przedstawiciel Watykanu w innym kraju. 9. ze skansenem ludowym koło Kielc. 11. wstążka zamiast orderu na mundurze. 12. imię żeńskie, zdrobniale Lilka. 13. kosaciec. 14. przeciwieństwo różniczki. 21. zarys, szkic. 22. poważanie, szacunek. 23. nadrzewna żabka. 24. obramowania, obwódki. 25. tkanina z kokonów. 26. beczulka na piwo.

PIONOWO:

1. kaprys, zachcianka. 2. wieś w powiecie sandomierskim, w gminie Obrazów. 3. zwierzątko mikroskopijne. 4. tęsknota za ojczyzną. 5. pismo ukazujące się co trzy miesiące. 6. dziwak. 10. dystrybucja prasy. 15. obdartus, obszarpaniec. 16. płat mięsa wołowego. 17. miasto powiatowe w woj. świętokrzyskim. 18. zanik pamięci. 19. uczeń Jezusa. 20. najstarsza era. 21. wieś w powiecie koneckim, w gminie Fałków.

Krzyżówkę przygotował Robert Siwiec